

Motion till riksdagen

1988:89:Jo218

av Kjell Ericsson och Jan Hyttring (båda c)

Jord- och skogsbruket i Värmland

Enligt riksdagens jordbrukspolitiska beslut från 1988 skall produktionsnivån för animalieproduktion bevaras på 1984 års nivå. Trots detta har produktionen minskat under det senaste året. Den framtida utvecklingen för jordbruket i norra Sverige ser bekymmersam ut.

I västra Värmland har det utförts en utredning som visar att många jordbrukare har slutat i näringen under de sista åren. Av de kvarvarande kommer många att nå pensionsåldern inom bara några år. Även yngre brukare säger sig ha för avsikt att sluta. Till detta kommer att rekryteringen till näringen är låg. Orsaken till denna dystra bild är bl a att lönsamheten är svag i jordbruksnäringen.

Av samma utredning framgår även att betingelserna för jordbruk i västra Värmland inte är bättre än t ex Jämtland och Västernorrlands län. Samma förhållande gäller för stora delar av de värmländska skogs- och mellanbygderna. Arvika, Eda och Årjängs kommuner har hemställt om uppflyttning till stödområde 2. Även LRF i Värmland har begärt att de värmländska skogs- och mellanbygderna skall flyttas upp till förmånligare stödområde.

Enligt vår mening skall prisstödet ha två olika funktioner. För det första skall det utjämna skillnader i produktionskostnader mellan olika regioner så att lönsamhetsskillnaderna i möjligaste mån elimineras. För det andra skall prisstödet vara en del av de statliga insatser som görs för att bibehålla och utveckla näringslivet i glesbygderna. Detta måste ingå i bedömningarna när man diskuterar områdesgränserna. Prisstöd, regionalt investeringsstöd och glesbygdstöd skall ses som nödvändiga komplement till varandra i strävan att bibehålla och utveckla en bestående jordbruksnäring. Ett markant regionalpolitiskt hänsynstagande i jordbrukspolitiken är enligt vår bedömning den mest framgångsrika metoden att behålla sysselsättning och därmed boende och service i skogslänens skogs- och mellanbygder.

Produktion av mjölk och kött skall enligt vår åsikt vara den dominerande inriktningen av Värmlands jordbruk. För detta talar att förutsättningar för spannmålsodling utanför Vänerområdet inte är gynnsamma medan möjligheterna till framgångsrik grovfoderodling är goda. Vidare är animalieproduktionen arbetsintensiv, vilket är av vikt i många områden med brist på arbetstillfällen. Utvecklingen av animalieproduktionen skall därför väga tungt när det gäller att fastställa stödets områdesgränser och storlek. Man måste också väga in växtodlingens förutsättningar. Dessa belyses bäst av resultaten från den objektiva skördeuppskattningen.

Förutsättningarna för mjölk- och köttproduktion är goda i skogslänens stödområden genom att grovfoder kan odlas där i mycket högre utsträck-

ning än vad som är möjligt för t ex spannmål. För lönsamhet fordras naturligtvis prisstöd av minst samma totala omfattning som nu. En ökad mjölkproduktion ger automatiskt en ökad köttproduktion och genom ökad vallodling kommer även miljövärden och tillgången till öppna landskap att förbättras.

Länsstyrelsen i Värmland har tidigare i yttrande till jordbruksdepartementet framfört välmotiverade krav på förändringar i stödområdesindelningen. Vi ställer oss i huvudsak bakom dessa krav.

Produktionen av mjölk i stödområdena 1-4 är ca 20 % av landets totala produktion och för kött är motsvarande tal 10-15 %. Sammantaget för landets livsmedelsproduktion innebär detta att ca 10 % kommer från prisstödsområdena. Skogslänens produktion spelar därför ganska liten roll i den överskottsdiskussion som till och från pågår.

För Värmlands del kan nämnas att det produceras mindre än det konsumeras. För att nämna några exempel så är invägningen av mjölk ca 105 milj. kg - konsumtionen 115 milj. kg, produktionen av storboskap 13 000, konsumtionen 17 000, produktionen av slaktsvin 70 000 - konsumtionen 100 000. Således är det ett underskott i produktionen för värmländskt vidkommande.

För odling av potatis utgår stöd till Norrbottens, Västerbottens, Jämtlands, Västernorrlands och Gävleborgs län. Vi anser att stöd till potatisodling även bör utgå till de delar av Värmland där brukningsarealerna är små per brukare och övrig sysselsättning saknas. Produktionsförutsättningarna inom dessa områden är jämförbara med de län som idag har stöd till potatisodling. Man kan här nämna faktorer som lägre arealavkastning, begränsat sortval, kortare vegetationsperiod, dyrare transporter, svaga ekonomiskt motiverade växtföljdsgrödor och högre allmänna driftskostnader. Vi föreslår således samma stöd som i de ovan uppräknade länen (ej Norrbotten) för Värmlands del. Glesbygdsdelegationen har tidigare framfört förslag om ett sådant stöd som vi nu föreslår.

Vi behöver ett jordbruk i norra Sverige, men eftersom det inte är samma betingelser där som i de södra delarna av landet, måste stöd utgå. Vi har då Norrlandsstödet som i många avseenden är ett bra stöd. Det måste dock kompletteras och justeras och därmed tillföras mera resurser. En justering av områdesindelningen är också nödvändig. Dessutom behövs ett rekryteringsstöd så att yngre brukare får bättre möjlighet att starta jordbruk.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen begär att regeringen justerar och kompletterar stödet till jordbruket i norra Sverige, bl a så att skogs- och mellanbygderna i Värmland kommer upp i högre stödområde,
2. att riksdagen begär att regeringen framlägger förslag som ger ökad lönsamhet för jordbruket i norra Sverige,
3. att riksdagen begär att regeringen framlägger förslag om rekryteringsstöd till unga jordbrukare,

4. att riksdagen begär att regeringen framlägger förslag om stöd för potatisodlingen i Värmlands skogsbygder.

Mot. 1988/89
Jo218

Stockholm den 20 januari 1989

Kjell Ericsson (c)

Jan Hyttring (c)